KLIIMAMINISTEERIUM

Keskkonna- ja kliimavaldkonna peamised arengusuunad ja uudsed lähenemised majanduses

16. aprill 2024

Aire Rihe
Valdkonnajuht
Kliimaministeerium

Päevakorras

1. Kliimavaldkonnast
2. Rohereformist ja kestlikust arengust
3. Olulisemad Euroopa Liidu keskkonna- ja kliimaregulatsioonid
4. Organisatsiooni kasvuhoonegaaside ja keskkonnajalajälje hindamine
5. Rohetehnoloogiate arendusprogramm

Kliima ja majanduse sidustamine – kuhu oleme jõudnud ja järgmised sammud

Kliima ja majanduse sidustamine

- Kuidas heidet vähendada meile endile kõige mõistlikumal ja kasulikumal viisil ning kuidas tõsta kliimamuutuste mõjuga kohanemise võimekust?

- Ärimudelid, mis on väiksema heitega, aga pakuvad suuremat lisandväärtust –

  mida üleminekuks vajame?

- Uute võimaluste leidmine - uued tehnoloogiad, lahendused

KLIIMAMINISTEERIUM

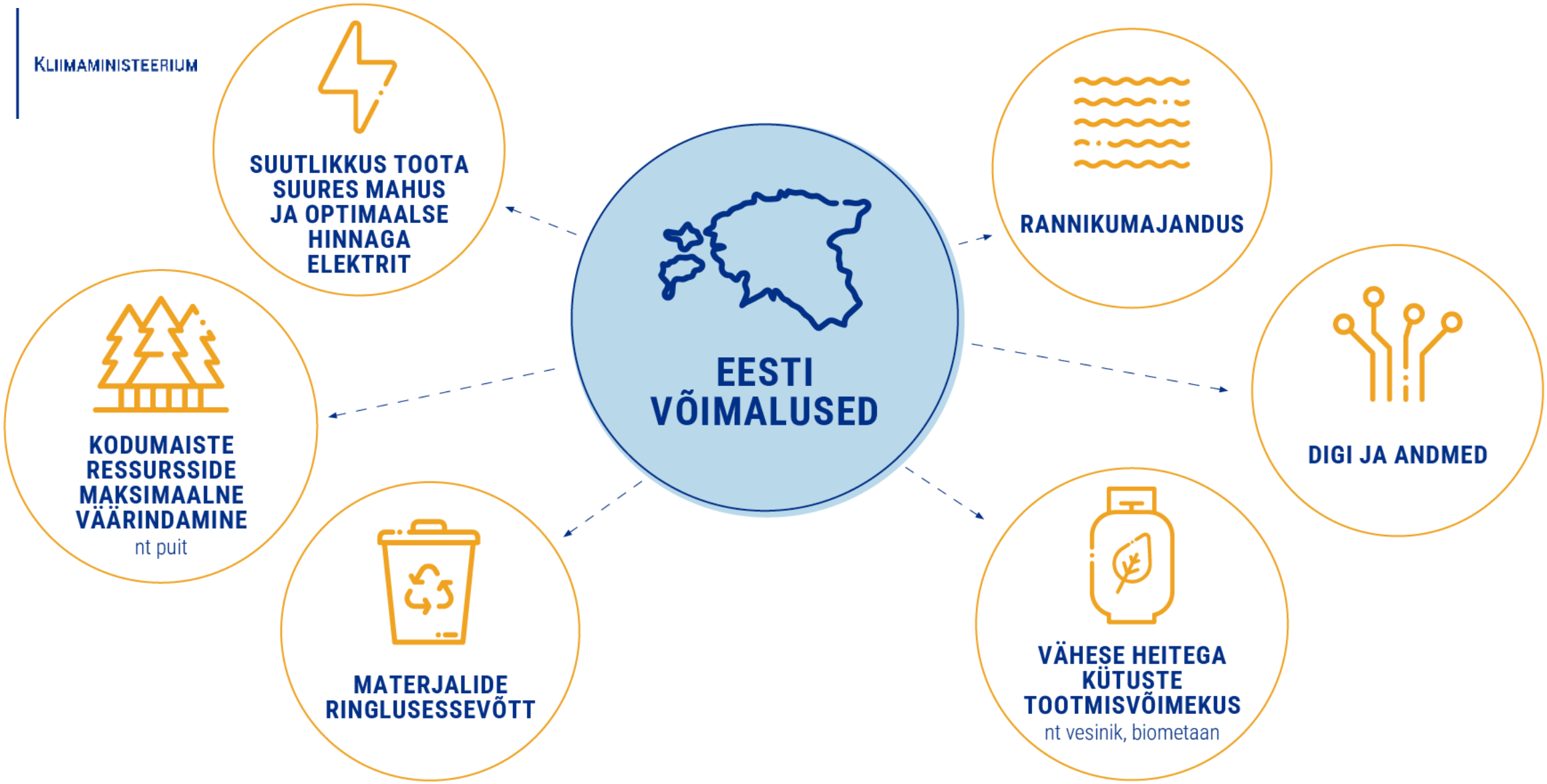

Laiem eesmärk: Eesti konkurentsivõime tõstmine

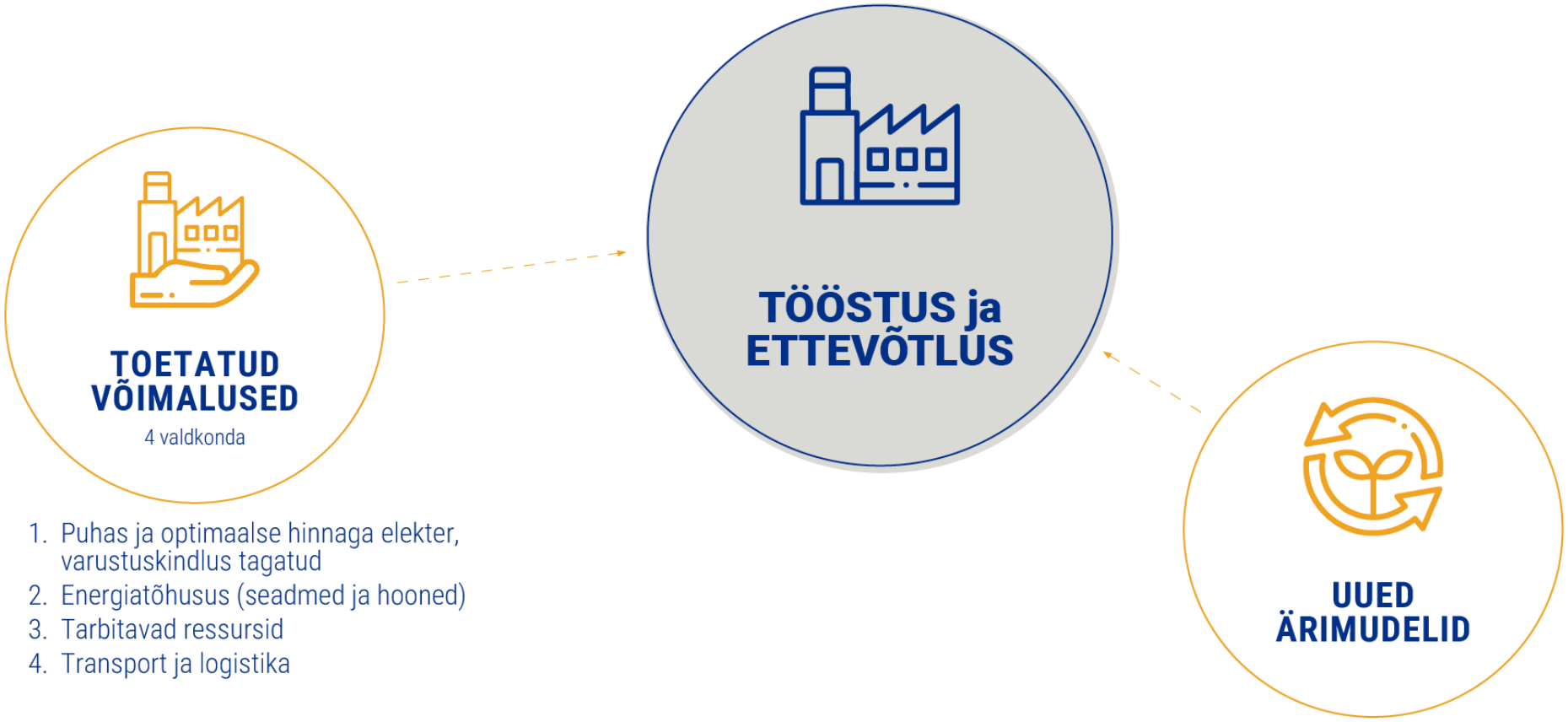

Detailsemad eesmärgid: tööstuse ja ettevõtluse valikute ja võimaluste toetamine

Meetmed ja investeeringud-valik sõltub mõjust

KHG vähendamise potentsiaal	Sotsiaal-majanduslik mõju
Heite vähendamise lisameetmed	
Mõju elurikkusele	Mõju kliimamuutustega kohanemisele

Lähenemise struktuur

- I. Üldsätted
- II. Mõisted
- III. Põhimõtted ja eesmärgid
- IV. Kliimamuutuse leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine
- V. Kliimarahastuse põhimõtted
- VI. Aruandlus ja seire
- VII. Eesmärkide ja põhimõtete ülevaatamine
- VIII. Järelevalve ja vastutus
- IX. Rakendussätted

Rohereform ja kestlik areng

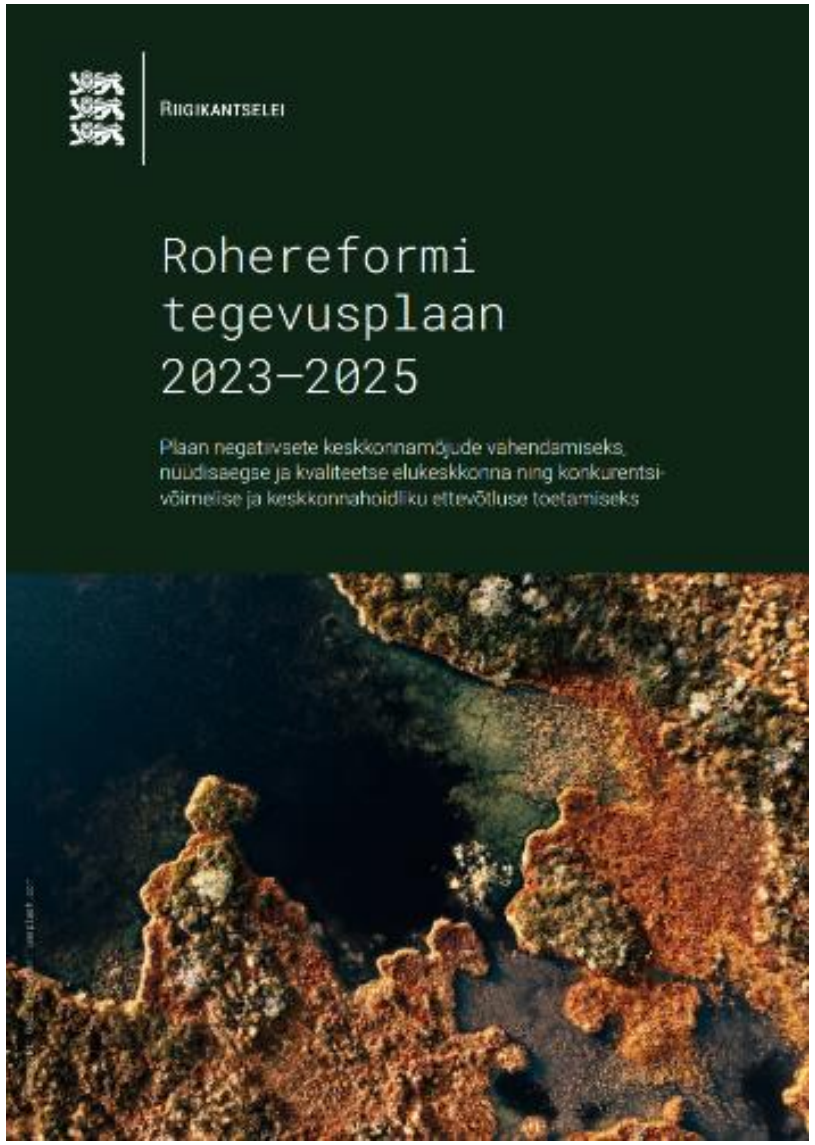

Negatiivsete keskkonnamõjude vähendamine

Kaasaegse ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamine

Konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse arendamisele kaasa aitamine

KLIIMAMINISTEERIUM

ROHEREFORMI 3 EESMÄRKI JA KUIDAS NEID SAAVUTATAKSE

ROHEREFORMIDE 3 EESMÄRKI

Negatiivsete keskkonnamõjude vähendamine

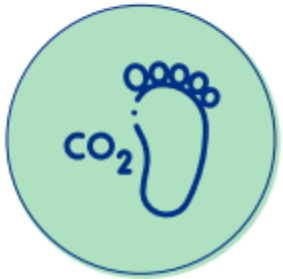

Kaasaegse ja kvaliteetse elukeskkona kujundamine

Konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse arendamisele kaasa aitamine

MIS SAAVUTATAKSE LÄBI 10 VALDKONNA

Energeetika

Kliimapoliitika ja kliimamuutustega kohanemine

Õiglane üleminek

Elurikkus ja maakasutus

Kestlik toidusüsteem

Ruumiloome ja hooned

Teadmistemahukas ja konkurentsi-võimeline rohemajandus

Transport ja liikuvus

Riigivalitsemine

Ringmajandus ja jäätmed

Rohereformi eesmärgid läbi 10 valdkonna

ENERGEETIKA

- Energiatõhususe edendamine
- Elektri põhi- ja jaotusvõrkude suutlikkuse tõstmine
- Taastuvelektri tootmine 100% tarbimise mahust aastaks 2030
- Soojuse ja jahutuse üleviimine taastuvenergiale
- Taastuvenergia salvestusturu käivitamine
- Keskkonnahoidlike energiakandjate tootmisvõimekuse ja tarbimise edendamine

KESTLIK TOIDUSÜSTEEM

- Põllumajanduse keskkonnamõju vähendamine
- Antimikroobikumide kasutamise vähendamine ning loomatervise ja -heaolu parandamine
- Põllumajandus- ja toidusektori digiülemineku toetamine
- Toiduainetööstuse ja põllumajandus-tootjate investeeringute toetamine
- Tarbijate ja toidukäitlejate teadlikkuse suurendamine

KLIIMAPOLIITIKA ja KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMINE

- Leevendamise 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamine
- Meetmete rakendamine, et tagada kohanemine kliimamuutusega

ÕIGLANE ÜLEMINEK

- Ida-Virumaa õiglase ülemineku kava rakendamine majanduse ja tööjõu kontekstis
- Ida-Virumaa õiglase ülemineku kava rakendamine keskkonna ja sotsiaalse kaasatuse kontekstis
- Eesti-siseste piirkondlike ja sektoripõhiste erisuste käsitlemine rohepöördes

RUUMILOOME ja HOONED

- Kestliku arengu põhimõtetest lähtuv ruumiloome
- Elukaarepõhise lähenemise juurutamine ehitussektoris
- Hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine
- Ehituse valdkonna digitaliseerimine

ELURIKKUS ja MAAKASUTUS

- Keskkonna- ja kliimaeesmärkidega arvestava maakasutuse ja planeerimise toetamine ning elupaikade taastamine
- Maakasutussektori süsiniku sidumine
- Elurikkuse ja põllumajanduse kontekstis väärtusliku maa metsastamise vältimine
- Muldade hea seisundi kaitse ja selle taastamine

- Vähem negatiivseid keskkonnamõjusid
- Nüüdisaegne ja kvaliteetne elukeskkond
- Keskkonnahoidlik ja konkurentsivõimeline ettevõtlus

Rohereformi eesmärgid läbi 10 valdkonna

RIIGIVALITSEMINE

- Avaliku sektori keskkonna- ja kasvuhoonegaaside jalajälje vähendamine
- Väärtus- ja koostööpõhiste riigihangete osakaalu suurendamine
- Riigi hoonestatud kinnisvara arendamine ja haldamine rohepöörde eesmärkidest lähtuvalt
- Riigi eelarve-, finants- ja maksupoliitika kooskõla rohepöörde eesmärkidega
- Kohalike omavalitsuste tegevuste panustamine rohepöörde eesmärkide saavutamisse
- Keskkonnateadlike otsuste vastuvõtmist toetavate andmete kättesaadavuse tagamine avaandmetena ning masintöödeldavalt
- Rohe- ja digilahenduste suurema ühisosa loomine
- Riigi IKT-sektori kestlikkuse suurendamine
- Eesti positiivse rohepoliitilise kuvandi ja tõsiseltvõetavuse arendamine rahvusvahelises suhtluses
- Rohepoliitika elluviimise korraldamise ja kommunikatsiooni järjepidevus ning mõõdetavus

TEADMISMAHUKAS ja KONKURENTSIVÕIMELINE ROHEMAJANDUS

- TAI tegevuse sidumine rohepöörde prioriteetidega ning teadusasutuste ja ettevõtete koostöö arendamine
- Rohepöörde vajadustele vastav haridus ja oskused
- Ettevõtete toetamine rohepöörde elluviimisel
- Kohapeal arendatud rohetehnoloogiate edendamine
- Roheinvesteeringuid toetava raamistiku loomine
- Rohepöörde elluviimiseks vajalike ressurssidega kindlustatus ja võimalikud perspektiivid varustuskindluse tagamiseks
- Koostöövõimaluste loomine Eesti ettevõtetele ja tegevuste skaleerimine
- Kõrge potentsiaaliga biomajanduse arendamine

RINGMAJANDUS ja JÄÄTMED

- Ringmajanduse riikliku koordinatsiooni edendamine
- Ringsete lahenduste kasutuselevõtu arendamine ettevõtetes
- Uute ja innovaatiliste ringsete ärimudelite toetamine
- Jäätmekäitluse korraldamine vastavalt ELi tasemel seatud eesmärkidele

TRANSPORT ja LIIKUVUS

- Keskkonnahoidliku ühistranspordi edendamine
- Ohutu ja rohepööret toetava tänavakeskkonna kujundamine
- Keskkonnahoidliku liikuvuse soodustamine ja vastava taristu edendamine
- Energiatõhusa ja vähese heitega sõidukipargi kujundamine
- Innovatiivse ja keskkonnahoidliku mere- ja lennutranspordi arendamine

---

- Vähem negatiivseid keskkonnamõjusid
- Nüüdisaegne ja kvaliteetne elukeskkond
- Keskkonnahoidlik ja konkurentsivõimeline ettevõtlus

2024. aastal plaanis

Energeetika

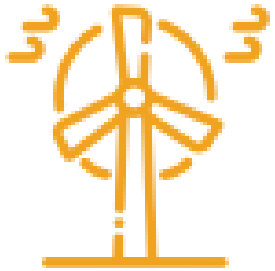

- Elektrivõrguga liitumise reform (KLIM)
- Elektrituruseaduse muudatused salvestusturu elavdamiseks (KLIM)

Kliimapoliitika ja kliimamuutustega kohanemine

- Kliimaseaduse väljatöötamine (KLIM)
- Rahvatervishoiu seadus ja rakendusaktid (SOM)

2024

Ruumiloome ja hooned

- Väikeelamute ja korterelamute rekonstrueerimise meetmed (KLIM)
- KOV hoonete energiatõhususe meede (REM)
- Ehitisregister uuele platvormile (KLIM)
- Maa- ja ruumiameti loomise ettevalmistused (REM, KLIM)

Elurikkus ja maakasutus

- Looduskaitseseaduse ja metsaseaduse muudatused (KLIM)
- Raadamise mõju kompenseerimine (KLIM)
- Kalade kudemistingimuste toetused (REM)

2024

Transport ja liikuvus

- Liikuvusreformi analüüs ja ettepanekud (REM)
- Liiklusseaduse muudatused jala- ja jalgrattaliikluse soodustamiseks (KLIM)
- Tallinna, Tartu ja Pärnu linnapiirkondade toetus (KLIM)
- Eesti Riigilaevastiku veesõidukipargi madala emissiooniga ehituste kontseptsioon (KLIM)
- Lennundusstrateegia (KLIM)

Kestlik toidusüsteem

- Maaelu Teadmuskeskuse baasil mulla kompetentsikeskuse loomine ja nõuande ja innovatsioonisüsteemi arendamine (REM)
- Liigirikaste rohumaade toetamine (REM)
- Toidutööstuse investeeringute toetamine (REM)
- Kalapüügi- vesiviljelustoodete töötlemise investeeringute toetamine (REM)
- Võimalused avaliku sektori asutustes mahe ja taimse toidu osakaalu suurendamiseks (REM)
- Pakendamata toidu märgistuse muutmine annetamise lihtsustamiseks (REM)

2024

Teadmistemahukas ja konkurentsi-võimeline rohemajandus

- Kestliku rahastuse töörühm koos huvigruppidega (RAM)
- Kestlikkusaruandluse veebileht kestlikkus.ee (RAM)
- Õiguslikud alused vee ohutuks taaskasutuseks (KLIM)
- Ringbiomajanduse mõisete ja nõuete ajakohastamine õigusaktides (REM)
- Kestliku sinimajanduse tegevusplaan (KLIM)

Ringmajandus ja jäätmed

- Jäätmereform (KLIM)
- Ettevõtete ressursitõhususe investeeringutoetus (KLIM)
- Ravimiregulatsioon ravimijääkide keskkonda sattumise vähendamiseks (SOM)
- Antimikroobse resistentsuse ohjekava (SOM)

2024

Õiglane üleminek

- Ida-Viru suurinvesteeringute meede (MKM)
- Ida-Viru ettevõtluse teadmusmahukuse meede (MKM)
- Ida-Viru täiendkoolitus ja uued tasemeõppe õppekavad kutse- ja kõrghariduses (HTM)
- Ida-Viru KOV-ide investeeringute toetamine õiglase õlemineku fondist (REM)
- Ida-Viru piirkondlike algatuste toetamine (REM)

Riigivalitsemine

- Riigihangete strateegiliste põhimõtete rakendamise tegevuskava (RAM + KLIM, SOM, RK)
- Ministeeriumite KHG ja keskkonna jalajälje hindamine (KLIM+kõik)
- Tervishoiu ja hoolekandesektori KHG vähendamise tegevuskava (SOM)
- Avaandmete direktiivi rakendamine (rohereformi andmete kättesaadavuse parandamiseks) (KLIM)
- Digiriigi KHG ja keskkonnajalajälje vähendamise kava (MKM)
- Rohesaadikute projekt ja rohereformi kiirkoolitus riigiametnikele ja õpetajatele (KLIM)

Keskkonna- ja kliimavaldkonna olulised õigusaktid ja arengud

Kestliku rahastuse taksonoomia ja kestlikkusaruandlus

- **Roheline kokkulepe** - kestlikkus ja üleminek turvalisele, kliimaneutraalsele ning kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele ja ressursitõhusamale ringmajandusele on võtmetähtsusega majanduse pikaajalise konkurentsivõime tagamiseks.
- **Kapitalivoogude ümbersuunamine kestlikumatesse tegevusaladesse** peab tuginema ühisele ja terviklikule arusaamale tegevusalade ja investeeringute keskkonnakestlikkusest.
- **Kestliku rahastuse paketi pikaajaline eesmärk** on see, et suuremahuline ettevõtlus ja finantsturud saaksid hakata ka enda tegevuste ja investeeringute kaudu ühtsetel alustel panustama rohepöördesse, saaksid selle osas teha nii riigiga koostööd kui ka kommunikeerida enda panust avalikkusele usaldusväärsel alusel.
- **2021: uus kestliku rahastuse strateegia**

Kust me tuleme ja mille abil liigume?

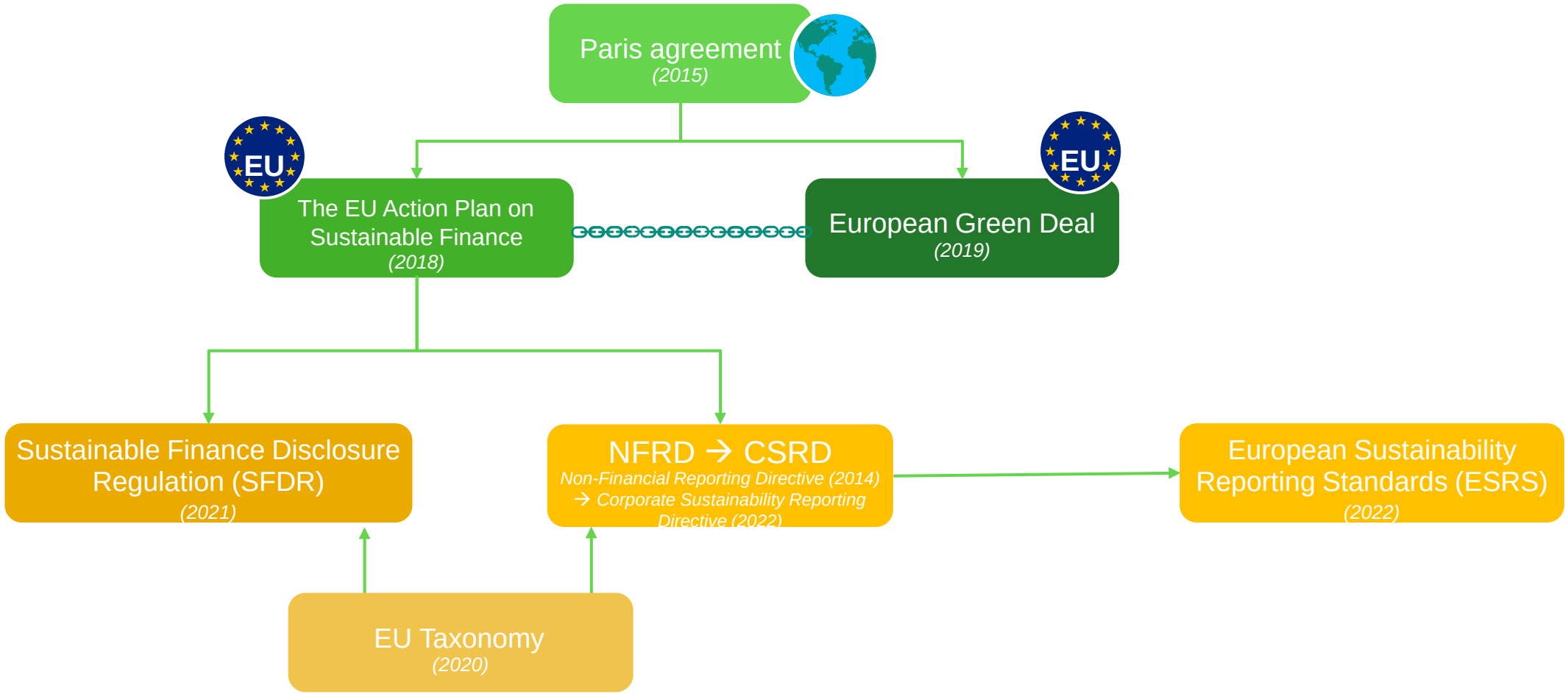

Allikas: Eesti kestliku rahastuse TSI projekt, EBRD, KPMG, Eversheds Sutherlands

Oluline panus ühte või mitmesse keskkonna- ja kliimaeesmärki ja „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte

- Kliimamuutuse mõju vähendamine
- Kliimamuutuse mõju leevendamine
- Üleminek ringmajandusele
- Saastuse vähendamine
- Kestlik vee- ja meremajandus
- Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse

Neli kestlikkusega seotud lähtekohta

Kas kavandatav investeering on jätkusuutlik? **Kust leida teavet –** **EL taksonoomia**		**Kas ettevõte ise on jätkusuutlik ja teadlik oma jätkusuutlikkuse riskidest?** **Kust leida teavet –** **ettevõtte ESG aruanne**
Kas investeering on kooskõlas riikliku poliitika planeerimise prioriteetidega? **Kust leida teavet –** **riikliku poliitika planeerimise dokumendid**		Kuidas on ettevõte võrreldav teiste omataolistega? Kust leida teavet – riiklikud / piirkondlikud / valdkondlikud andmebaasid (nende arendamine on üks väljakutsetest, millega projekt silmitsi seisab)

Kas teie partnerid on küsinud teilt keskkonnakestlikkuse teavet?

Allikas: Eesti kestliku rahastuse TSI projekt, EBRD, KPMG, Eversheds Sutherlands

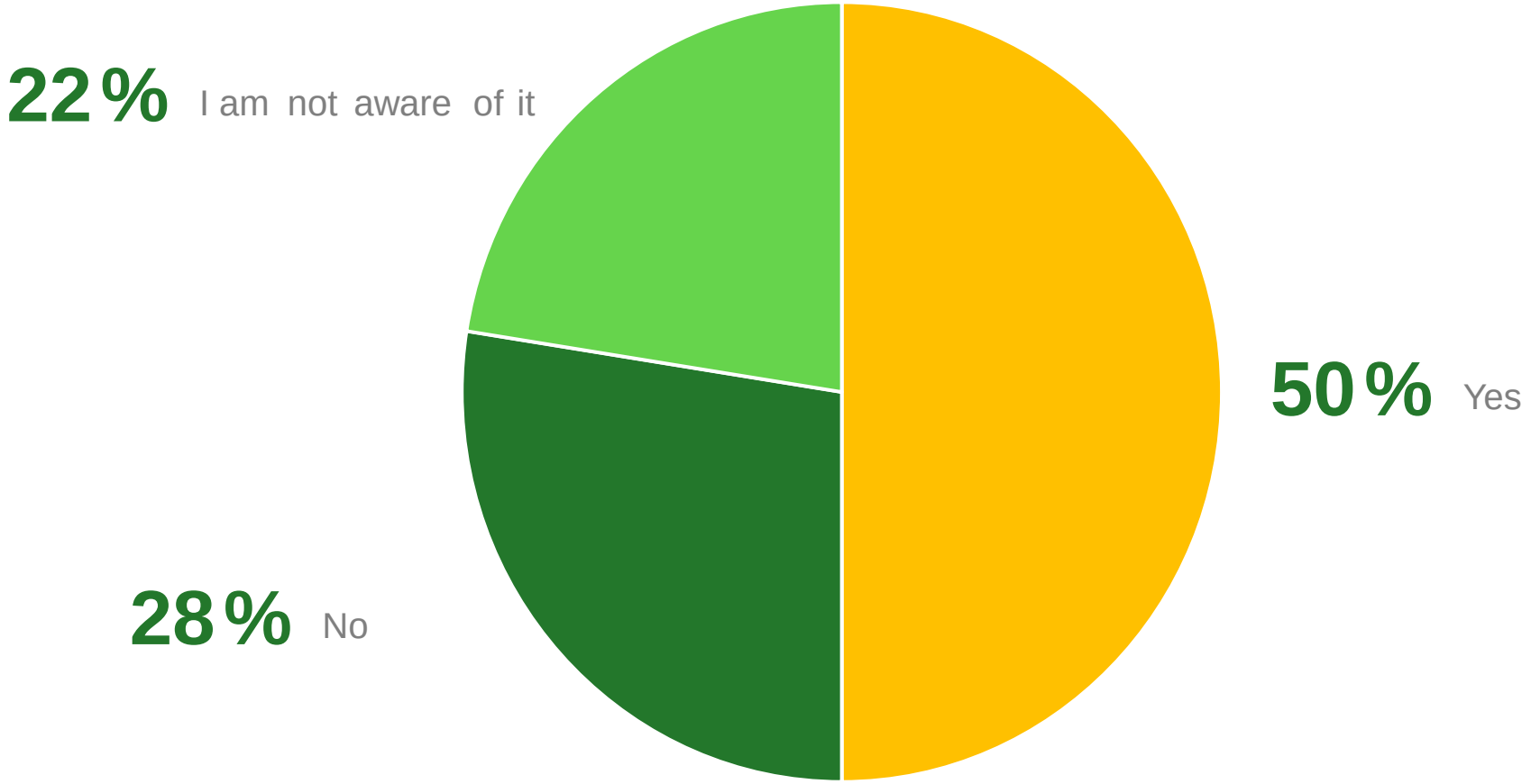

Kas te olete teadlikud, kuidas kestlikkusaruandlus mõjutab teie organisatsiooni?

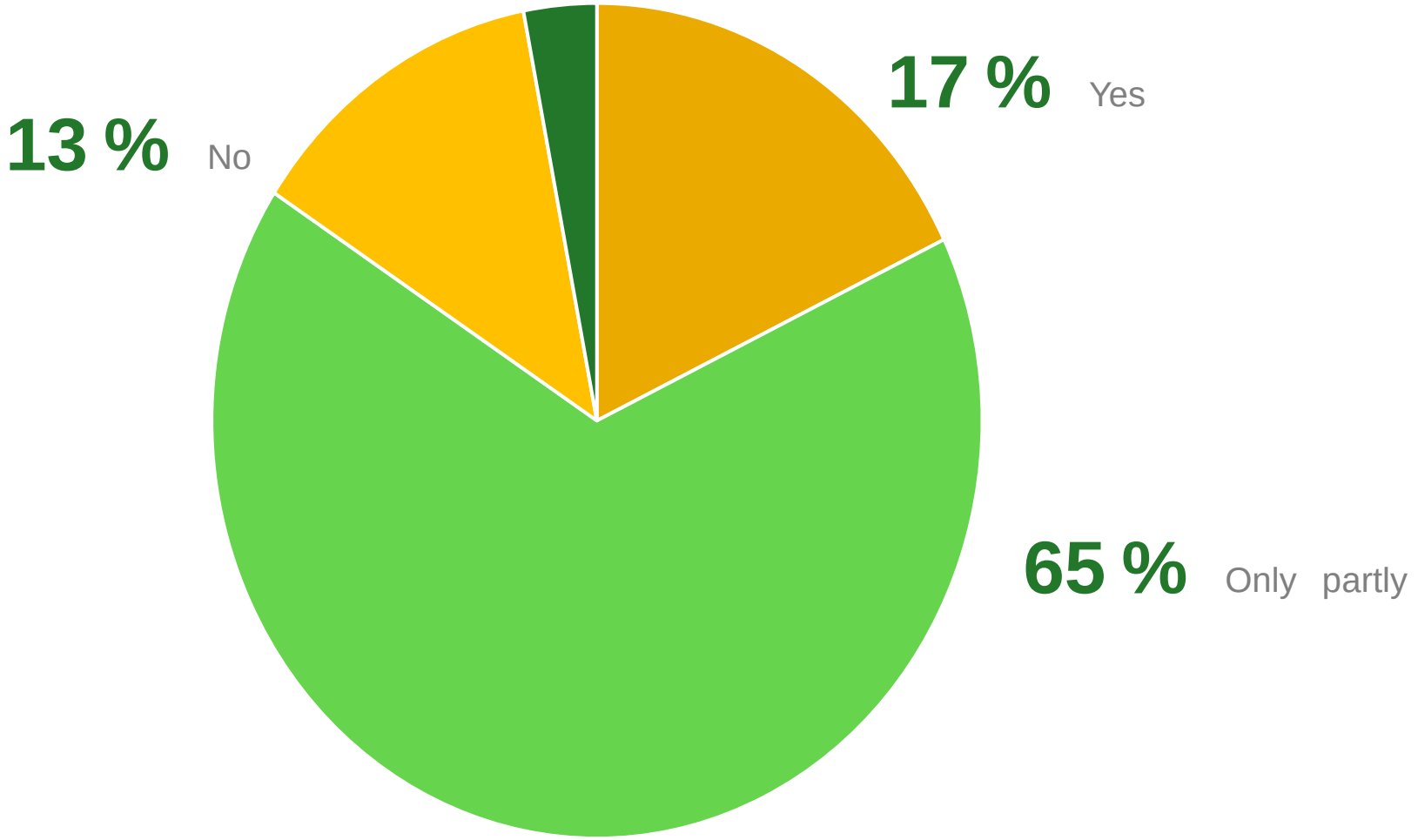

Allikas: Eesti kestliku rahastuse TSI projekt, EBRD, KPMG, Eversheds Sutherlands

Keskkonna-kestlikkuse hindamise eesmärgid

Enesehindamine võimaldab organisatsioonil hinnata, täiustada, mõõta ja aru anda oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta

Keskkonnategevuse tulemuse pidev parendamine

Tulemuseks on riskide süsteemne ja pikaajalise vaatega maandamine, väiksem keskkonnamõju, parem tõhusus ja usaldusväärne teave avalikkusele

Kestlikkuse teekaart ja selle hindamine

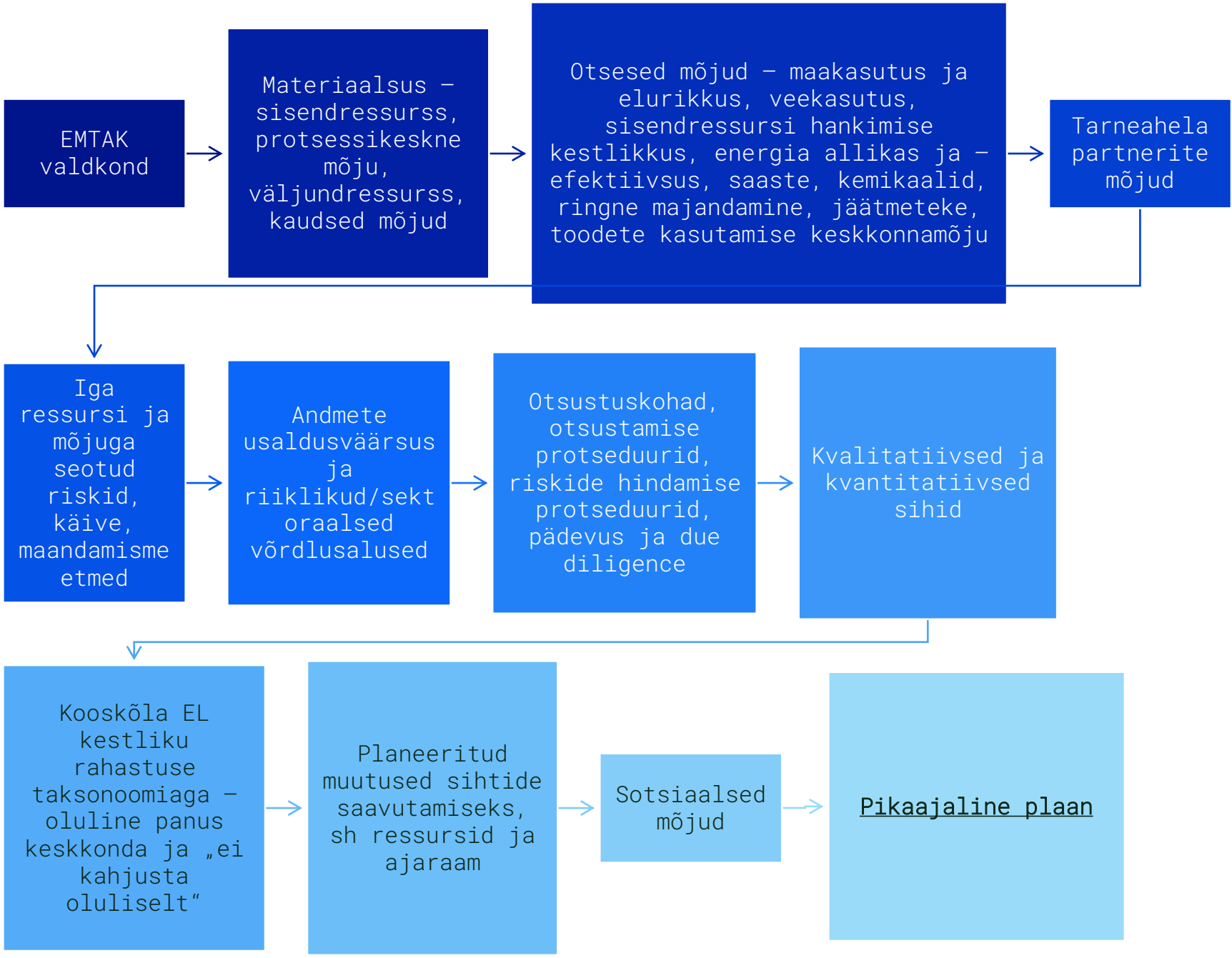

Kestlikkus-aruandluse kohustuse ulatus

- **2024. majandusaasta** (ehk aruanne, mida koostatakse 2025.aastal) on aruandluskohustus **avaliku huvi üksustel, kel on rohkem kui 500 töötajat**
- **2025. majandusaasta** aruandluskohustus **kõigil suurettevõtetel (40/20/250)**
  - *Euroopa Komisjoni delegeeritud direktiiv (vastuvõtmine pooleli) tõsta ettevõtete kategooriate kriteeriume. Suurettevõtja kriteeriumid 50/25/250, kaks kolmest.*
- **2026. majandusaasta** aruandluskohustus **VKE**, kes on noteeritud börsil, teatud väikstel krediidiasutustel ning teatud kindlustusandjatel. 2-aastane ‘ajapikendus’
- **2028. majandusaasta** **kolmandate riikide ettevõtjad**, kes tegutsevad EL turul (EL kokku genereeritud käive 150 meur). Puudutab siis nende ettevõtete tütarettevõtjaid ja filiaale
- **Erisus:** Kui tegu on **konsolideeritava üksusega** ning emaettevõte koostab konsolideeritud kestlikkusaruande, siis **tütarettevõte ei pea** (küll on aga teatud viitamise kohustus). Avaliku huvi üksustest börsiettevõttele erisus ei laiene

Kestlikkuse ülevaate sisu

Läbivad standardid	ESRS 1 – Üldnõuded ESRS 2 – Üldavalikustamised
	Kokku: Läbivad standardid
Keskkond	ESRS E1 – Kliimamuutused ESRS E2 – Saaste ESRS E3 – Vee- ja mereressursid
	ESRS E4 – Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid
	ESRS E5 – Ressursikasutus ja ringmajandus
	Kokku: Keskkond
Sotsiaalsed aspektid	ESRS S1 – Oma tööjõud ESRS S2 – Töötajad tarneahelas ESRS S3 – Mõjutatud kogukonnad
	ESRS S4 – Tarbijad ja lõppkasutajad
	Kokku: Sotsiaalsed aspektid
Juhtimine	ESRS G1 – Ärikäitumine
	Kokku: Juhtimine
	KOKKU

Standardid

ESG teemade mõjude, riskide ja võimaluste (IRO) olulisuse kahene hindamine

Iga olulise teema osas neli aspekti:

- a) teema/valdkondlik poliitika/juhend – juhtkonna juhitud protsess
- b) rakendusmeetmed ehk tegevused/tegevusplaan, olemasolevad/planeeritavad ressursid – juhtkonna juhitud protsess
- c) mõõdikud– juhtkonna juhitud protsess
- d) eesmärgid – juhtkonna juhitud protsess

Kajastatava informatsiooni osas on eeldus, et tegu on asjakohase, tõetruult esitatud, võrreldava, kontrollitava ning arusaadava infoga

Audiitorkontroll ja esitlusviis

- Audiitorkontrolli kohustus
  - Finantsvandeaudiitor ja **kestlikkusvandeaudiitor**
  - Piiratud kindlustunnet andev audiitorkontroll
    - **Algselt siseriiklikult** ettenähtud standard
    - Euroopa Komisjoni **standardid oktoober 2026**
  - Põhjendatud kindlustunnet andev audiitorkontroll
    - Euroopa Komisjoni **standardid oktoober 2028**
- Kestlikkusaruannet tuleb hakata esitama digitaalses masinloetavas vormingus.

Oluline olla kursis kestliku rahastuse paketi raames

- Kestlike investeeringute soodustamise määrus, kinnitatud ja kehtiv - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=PT
- Taksonoomia delegeeritud aktid
  - Kliima delegeeritud akt, kinnitatud ja kehtiv - Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/, 4. juuni 2021, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (europa.eu)
  - 4 Keskkonnavaldkonna delegeeritud aktid, kinnitatud EK poolt ja hääletamisel - https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13237-Sustainable-investment-EU-environmental-taxonomy_en
- Kestlikkuse hindamise standardite delegeeritud akt, kinnitatud ja direktiiv Eesti õigusesse ülevõtmisel - Corporate Sustainability Reporting Directive (europa.eu)
- Konsultatsioon VKEde kestlikkuse standardite kohta –
- Konsultatsioonis olevaid standardeid on kaks:

1. **noteeritud VKE standard (LSME ESRS)**,kellel tuleb 2026. aastast aruandluskohustus. Struktuur vastavalt suurte ettevõtete standarditele, lihtsustati olemasolevaid.
2. vabatahtlik **VKE standard (VSME ESRS)**. Loodi uus struktuur.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisainiõuete sätestamise raamistik

- Ringsete ja kestlike toodete saavutamiseks on plaanis eelkõige viis peamist tegevust:
- Täiendades ökodisaini nõudeid ning tehes tooted keskkonnahoidlikumaks, ringsemaks ja energiatõhusamaks;
- Esitades toodete keskkonnaalase kestlikkuse infot tarbijatele ja tarneahela osalisetele läbi digitaalsetele tootepassidele;
- Vältides müümata tarbekaupade hävitamist;
- Edendades jätkusuutlikke ärimudeleid;
- Seades kohustuslikud nõuded keskkonnahoidlikele riigihangetele.

Digitaalse tootepassi alus

A digital product factsheet, e.g.

substances content of the product, as well as

a product passport,

information about key attributes regarding product sustainability and circularity.

would encompass product-specific key information in digital form about the materials and

This information can be accessed via a suitable digital application.

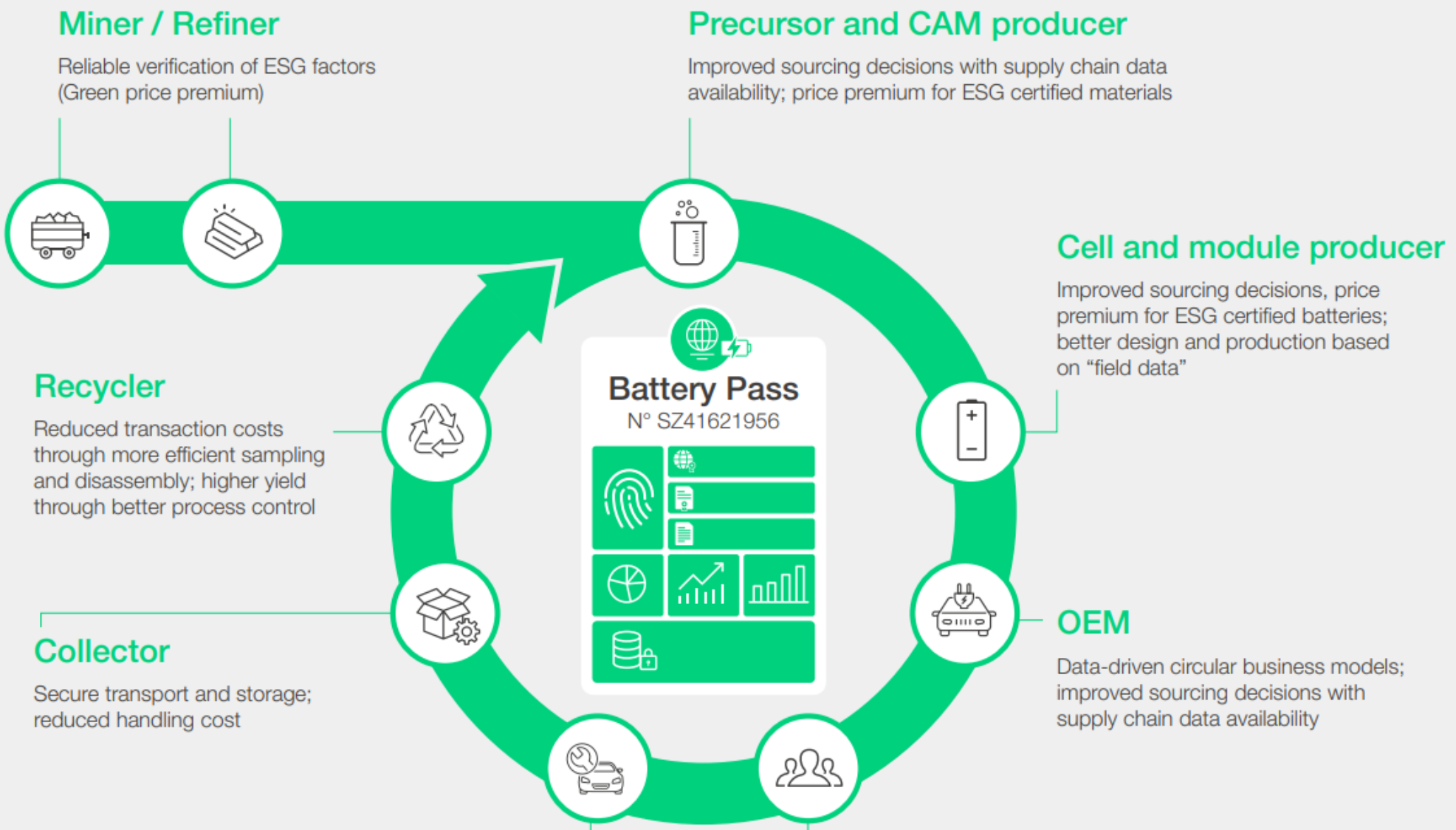

Allikas: Battery Pass Consortium, 2023

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (roheväidete direktiiv)

- **Keskkonnaväide on sõnum või kujutis,** sealhulgas tekst, pilt, graafiline või sümboolne kujutis mis tahes kujul, kaasa arvatud etiketid, kaubamärgid, ärinimed või tootenimed ärilise teadaande kontekstis, mis väidab või **jätab mulje, et toote või kaupleja mõju keskkonnale on soodne või puudub või et see on keskkonnale vähem kahjulik kui teised tooted või kauplejad** või et toode või kaupleja on oma keskkonnamõju aja jooksul parandanud.

- **Roheväidete direktiivi ettepaneku peamised eesmärgid on järgmised:**

  - **tõsta keskkonnakaitse taset** ja aidata kiirendada ELis roheüleminekut puhtale ja kliimaneutraalsele ringmajandusele;
  - **kaitsta tarbijaid ja ettevõtjaid rohepesu eest** ning võimaldada tarbijatel anda oma panus roheülemineku kiirendamisse teadlike ostuotsustega, mis põhinevad usaldusväärsetel keskkonnaväidetel ja -märgistel;
  - **suurendada õiguskindlust keskkonnaväidete ja võrdsete konkurentsitingimuste suhtes** siseturul, parandada nende ettevõtjate konkurentsivõimet, kes teevad jõupingutusi oma toodete ja tegevuse keskkonnakestlikkuse suurendamiseks, ning luua kulude kokkuhoiu võimalusi sellistele piiriülese kaubandusega tegelevatele ettevõtjatele.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid – nn ringmajanduse pakett 2023

Fookusteemad

I. **Toidujäätmete vähendamise meetmed**

II. **Tekstiili kogumise meetmed ja ümbertöötlus**

- Et kasutada ära kõik **toidujäätmete vähendamise võimalused** ja tagada aja jooksul edusammud, tuleb välja töötada käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumised, kohandada need liikmesriikide konkreetsetele oludele ja vajadustele ning lõimida need täielikult riiklikesse toidujäätmete tekke vältimise programmidesse. **Tähtsale kohale tuleks seada ka piirkondlikud ringluslahendused, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlused** ning kodanike kaasamine, samuti sekkumiste kohandamine piirkondlike erivajadustega, nagu äärepoolseimad piirkonnad või saared.

- **Kodutekstiil ja rõivad** moodustavad suurima osa liidu tekstiilitarbimisest ning soodustavad kõige rohkem jätkusuutmatuid ületootmis- ja -tarbimisviise. Kodutekstiil ja rõivad on ka kõigi liikmesriikides kasutusel olevate **liigiti kogumise süsteemide keskmes**, nagu ka muud tarbimisjärgsed rõivad ja manused ning jalanõud, mis ei koosne peamiselt tekstiilist.

Kasvuhoonegaaside ja keskkonnajalajälje hindamisest

Avaliku sektori kasvuhoonegaaside- ja keskkonnajalajälje hindamine teerajajana

- VV rohereformi tegevusplaani 2023-2025 üks tegevus
- VV koalitsioonileppe lubadus – avalik sektor on teenäitajaks ja eeskujuks kliima- ja keskkonnajalajälje vähendamisel
- 29. veebruaril uuendatud VVTP järgi tuleb 27. märtsiks 2025. a. esitada **analüüs ja ettepanekud riigiasutuste keskkonna- ja kasvuhoonegaaside jalajälje vähendamise kohta**
  - ✓**Ministeeriumid peavad 2024. aastal läbi viima keskkonna- ja kasvuhoonegaaside jalajälje mõõtmise ühtse metoodika alusel**
  - ✓**ja 2025. aasta jooksul peavad allasutused oma KK- ja KHG jalajälje mõõtmised teostama**

Kaks mudelit jalajälje hindamiseks

- KASVUHOONEGAASIDE JALAJÄLJE MUDEL
  - ✓ Olemasolevat KHG arvutusmudelit saavad kasutada kõik organisatsioonid (nii avalikust, era- kui ka mittetulundussektorist),
    kes soovivad oma KHG jalajälge hinnata organisatsiooni tasandil
  - ✓ Ühendministeeriumi KHG-jalajälje hindamine koostöös pilootrühmaga ja tulenevalt vajadusest metoodika kohandamine
- KESKKONNAJALAJÄLJE HINDAMISE MUDEL
  - ✓ Metoodika ja mudel valmib koostöös Sustinere OÜ-ga
  - ✓ Mudel vastab EMAS määruse Lisa 4 nõuetele ja suurel määral ühtib kestlikkuse aruandluse standarditega
  - ✓ Mudel on kasutusvalmis 2024. a. aprillis

INFOPÄEV toimub 29. aprillil 2024. a. kell 13.00-16.00

Soovitused jalajälje hindamiseks

- Keskkonnajalajälge- ja kasvuhoonegaaside hindamist peab saama teha iseseisvalt, selleks soovitame:
  - moodustada jalajälje hindamise töörühm, kes hakkab vajalikku infot koondama ja analüüsima
  - hinnata jalajälge olemasolevate andmete põhjal
  - vajadusel oma keskkonna- ja kasvuhoonegaaside hindamise mudelit täiendada
  - panustada valdkondlike kliima- ja keskkonnamõju vähendamise tegevuskavade väljatöötamisse

- Organisatsiooni keskkonnamõju üks osa on **kasvuhoonegaaside jalajälg**, mille arvutamine aitab hinnata asutuse tegevuse mõju kliimale ning kavandada organisatsiooni tegevusi selle vähendamiseks.
- Kliimaministeeriumi tellimusel on organisatsioonidele koostatud suunised ja arvutusmudel KHG-jalajälje arvutamiseks, mille saab võtta aluseks ka avaliku sektori vastavate mõjude hindamisel.
- Mudel ja juhised on kättesaadavad kodulehel: Organisatsioonide KHG jalajälg | Kliimaministeerium.

Rohetehnoloogiate arenguprogramm

Rohetehnoloogiate arenguprogramm

Kokku toimub Eestis kuni 2026. aastani viis erinevat arengukiirendit rohetehnoloogia ettevõtetele.

I. Materjaliteaduse, ressursside väärindamise ja kemikaalide kasutuse vähendamise kiirendi
II. Kohaliku elukeskkonna tarkade lahenduste kiirendi
III. Liikuvuse ja logistika kiirendi
IV. Energeetika, ehituse ja kliimakindluse kiirendi
V. Metsa, mulla, elurikkuse ja maakasutuse kiirendi

Toetused iduettevõtetele prototüüpide arendamiseks ja rohetehnoloogiate katsetamiseks

Arengukiirendid ja „Rohetehnoloogiate arendamise toetus“

Toetatakse tegevusi, mis panustavad kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse või kliimamuutustega kohanemisse järgmistes valdkondades:

- 1) materjaliteadus, ressursside väärindamine, sh kestliku ressursikasutuse tootlikkuse ja tõhususe suurendamine (hõlmab ka energiatõhusust), ohtlike kemikaalide kasutuse vähendamine ja ohutute alternatiivide kasutuselevõtu edendamine;

- 2) kohaliku elukeskkonna rohetehnoloogiliste lahenduste rakendamine, sh looduspõhised lahendused;

- 3) liikuvuse ja logistika keskkonnakestlik edendamine;

- 4) muud olulise keskkonna- ja kliimapanusega rohetehnoloogiad, mille panus on selgelt välja toodud ja põhjendatud.

Definitsioonidest

Rohetehnoloogia – kestlik tehnoloogia, mis väldib või vähendab **kogu elutsükli ulatuses** inimtegevuse mõju keskkonnale ja kliimale. Rohetehnoloogia kasutab maksimaalselt ära **taastuvaid energiaallikaid ja materjale, tagades minimaalse ressursside, sh energia kasutuse.**

Rohetehnoloogia määratluses ei piirduta vaid kasutusfaasiga, vaid arvestatakse toote või teenuse kogu elutsükli ulatust (**toorme kavandamine ja tootmine, toote tootmine, levitamine ja pakendamine, korduskasutus, lõplik kasutusest kõrvaldamine, ümbertöötlus**).

Tehnoloogilise valmiduse tase (TRL) – klassifikaator, mis võimaldab hinnata **arendatava tehnoloogia küpsust** ja seda, kui kaugel on tehnoloogia **turuvalmidusest**. Tehnoloogilise valmiduse tasemete klassifikaator on kättesaadav KIKi koduleheküljelt.

„Ei kahjusta oluliselt" põhimõte – **ei tohi kahjustada ühtegi 6st keskkonna- ja kliimaeesmärgist isegi üldise positiivse panuse korral**, EL määrus 2020/852

Aitäh!

Aire Rihe

Aire.Rihe@kliimaministeerium.ee